

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Capitularia Regvm Francorum

Additae sunt Marculfi monachi & aliorum formulae veteres, & Notae
doctissimorum virorum

Baluze, Etienne

Parisiis, 1677

2. Iudicium aquae frigidae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-22974

omnem veritatem; ut iste qui in te manum miserit, si veritatem & iustitiam habuerit, nullam lationem in te accipiat; & si mendacium habet, appareat manus ejus igne combusta; ut cognoscant omnes homines virtutem Domini nostri Iesu Christi, qui venturus est cum Spiritu sancto judicare vivos & mortuos & seculum per ignem. Amen.

Post hec exuat eum vestimentis suis, & induat eum vel eos vestimentis mundis de Ecclesia, id est, indumento de Exorcista aut de Diacono, & faciat eos vel eum osculari evangelium & crucem Christi, & aspergat super eos de aqua ipsa; & ipsi qui intraturi sunt ad Dei examen, det illis omnibus bibere de ipsa aqua benedicta. Cum autem dederit, unicuique dicat. Hanc aquam dedi tibi, vel vobis, ad probationem hodie. Deinde imponantur ligna subter caldaria, & dicat sacerdos has orationes quando ipsa aqua calefcere ceperit.

In nomine sancte Trinitatis. Deus iudex iustus, fortis, & patiens, qui es auditor & creator clemens & misericors, & iudicas æquitatem, tu iudica qui iussisti rectum iudicium facere, & respicis super terram, & facis eam tremere. Tu Deus omnipotens, qui per adventum unigeniti filij tui Domini nostri Iesu Christi mundum redemisti, qui per ejus passionem genus humanum subvenisti & salvasti, tu hanc aquam ferventem sanctifica. Qui tres pueros, id est, Sidrach, Misach, & Abdenago sub Rege Babylonis Nabuchodonosor in camino ignis accensa fornace salvasti, & inlascos per angelum tuum eduxisti, tu clementissime dominator presta ut si quis innocens ab huiusmodi culpa seu causa sive reputatione homicidij, adulterij, latrocinij fuerit, & in hanc aquam

manum miserit, salvam & inlascam inde educas. Qui tres pueros supradictos & Susannam de falso crimine liberaisti, ita Domine omnipotens, si culpabilis fuerit, & incrassante diabolo cor obduratum, manum in hujus tui elementi ferventis creaturam miserit, tua veritas hoc dedaret, ut in corpore manifestetur, & anima per poenitentiam salvetur. Et si ex hoc scelere culpabilis fuerit, & per aliquod maleficium aut per herbas aut per diabolicas incantationes hanc peccati sui culpam occultare voluerit, vel tuam iustitiam contaminare vel violare se posse crediderit, magna tua dextera hoc malum evacuet & omnem rei veritatem demonstret. Per te clementissime Pater, qui vivis & regnas in trinitate perfecta. Per omnia.

A L I A.

OREMVS. Deus qui beatam Susannam de falso crimine liberaisti, Deus qui beatam Theclam de spectaculis liberaisti, Deus qui sanctum Danielem de lacu leonum liberaisti, & tres pueros de camino ignis ardentis eripuisti, tu libera innocentes, & configna factores. Per Dominum nostrum.

Et qui manum mittit in aquam ad ipsam examen, dicat orationem dominicam, & signet se signaculo crucis, & festine deponatur ipsa aqua fervens desuper iuxta ignem, & iudex perpendat ipsam lapidem illigatam ad mensuram ill. infra ipsam aquam more solito; & sic inde extrahat eam in nomine Domini ipse qui intrat ad examen iudicij. Postea cum magna diligentia sic fiat involuta manus sub sigillo iudicij signata usque in die tertio, quo visa sit viris idoneis & scemata.

Iudicium aque frigida.

II. **C**um homines vis mittere ad iudicium aque frigide ob probationem, ita facere debes. Accipe illos homines quos vis mittere in aquam, & deduc eos in Ecclesiam, & coram omnibus illis canet Presbyter Missam, & fac eos ad ipsam Missam offerre. Cum autem ad communionem venerint, antequam communicent, interroget eos sacerdos cum adjuratione, & dicat. Adjuro vos homines per Patrem & Filium & Spiritum sanctum, & per vestram Christianitatem quam suscepistis, & per unigenitum Dei filium, & per sanctam

Trinitatem, & per sanctum evangelium, & per illas sanctas reliquias quæ in ista Ecclesia sunt, ut non præsumatis ullo modo communicare neque accedere ad altare si hoc fecistis aut consensistis, aut scitis qui hoc egerit. Si autem omnes tacuerint, & nullus confessus fuerit, accedat sacerdos ad altare, & communicet, separatis illis qui examinandi sunt. Postea verò communicent illi quos vult in aquam mittere. Cum autem communicant, dicat sacerdos per singulos ante altare: Corpus hoc & sanguis Domini nostri Iesu Christi sit tibi ad probationem

hodie ad laudem & gloriam nominis sui & ad Ecclesie sue utilitatem. *Expleta Missa, faciat sacerdos aquam benedictam, & deferat eam ad locum examinis, ubi homines probantur. Cum autem venerit ad ipsum locum, letaniam faciens, omnibus pro eadem causa Dominum deprecantibus, det examinandis bibere de aqua illa benedicta. Cum autem dederit, unicuique dicat: Hæc aqua Domini fiat tibi ad probationem hodie per Dominum nostrum Iesum Christum, qui est verus iudex & iustus. Deinde conjuret aquam ubi mittendi sunt. Post conjugationem autem aque, exuat illos vestimentis suis, & faciat illos per singulos osculari sanctum evangelium & crucem Christi. Et post hæc de ipsa aqua benedicta aspergat super unumquemque hominem, & projiciat eos statim per singulos in aquam. Hæc autem omnia facere debet jejunus; neque illi antea comedant qui ipsos mittant in aqua.*

Conjuratio aque.

Adjuro te aqua in nomine Dei Patris omnipotentis, qui te in principio creavit, quique te segregavit ab aquis superioribus, & iussit te servire humanis necessitatibus. Adjuro te etiam per invisibile & ineffabile nomen Christi Iesu, filij Dei vivi omnipotentis, sub cuius pedibus te calcabilem præbuit, qui etiam in te baptizari dignatus est, & suo baptisate consecravit. Adjuro etiam te per Spiritum sanctum, qui super Dominum in te baptizatum descendit, qui te invisibili sanctificatione sacramentum ad animarum purgationem inenarrabile constituit sacramentum, per quam olim & populus Israëliticus fidei pedibus transivit, & ex aqua ferrum, quod casu ceciderat, Heliscus divina virtute contra naturam natans in suo manubrio redire fecit, ut nullo modo suscipias hunc hominem, si in aliquo culpabilis est ex hoc quod illi objicitur, scilicet aut opere, aut consensu seu conscientia, vel quolibet ingenio; sed per virtutem Domini Iesu Christi rejice ex te, & fac illum natate super te, quatenus cognoscant fideles Christi nullum maleficium, nullum præstigium divine virtuti posse resistere quod non detectum fiat & omnibus manifestum. Adjuro etiam te per virtutem ejusdem Domini nostri Iesu Christi ut ad laudem illius cui omnis creatura servit, & cui cælestis exercitus famulatur clamans *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Exercituum*, ut nobis adjurantibus & ejus misericordiam obsecrantibus obedias, qui regnat & domi-

Tom. II.

natur per infinita secula seculorum. Amen.

Hominis conjuratio.

Adjuro te homo & confessor per Patrem & Filium & Spiritum sanctum, & per sanctam & individuam Trinitatem, & per omnes angelos & archangelos, & per omnes principatus & potestates, dominationes quoque & virtutes, & per Dei familia Cherubin & Seraphin, & per diem tremendum judicij Dei, necnon & viginti quatuor seniores qui quotidie laudant Deum, & per quatuor Evangelistas, & per sanctos quoque Apostolos, martyres, & confessores, necnon & per sanctam genitricem Dei Mariam, omnesque virgines, & per cunctum populum sanctum Dei, vel per sanctum baptismum in quo renatus es, si hoc malum fecisti ex quo culpabilis, vel assensum præbuiti, aut bajulasti, aut in domum tuam recepisti, aut inde conscius aut consentaneus exististi, coram omnibus dicitur. Quod si diabolo suadente celare disposueris, & culpabilis exinde es, evanescat cor tuum incrassatum & induratum, & non suscipiat te aqua incredulum & seductum; ut dicat populus quia Deus noster iudex est, cujus potestas in secula seculorum. Amen.

Post conjugationem aque exuat illos vestimentis illorum, & osculari sanctum evangelium & sanctam crucem faciat; & sanctificatis omnibus aqua benedicta cum timore & reverentia, fidas de ejus clementia, projiciat in aquam.

Hoc judicium autem petente Domino Hludovico Imperatore constituit beatus Eugenius, præcipiens ut omnes Episcopi, Comites, Abbates, omnisque populus Christianus, qui infra ejus imperium est, hoc judicio defendant innocentes, & examinent nocentes, ne perjuri super reliquias sanctorum perdant suas animas in malum consentientes.

Alio modo.

Deus iudex iustus, fortis, & patiens, qui es auctor & amator justitiæ, qui iudicas æquitatem, judica Domine quod iustum est, quia recta tua iudicia sunt. Qui respicis super terram, & facis eam tremere, tu Domine omnipotens, qui per adventum filij tui Domini nostri Iesu Christi mundum salvasti, & per ejus passionem genus humanum redemisti, tu hanc aquam per ignem ferventem sanctifica. Qui tres pueros, id est, Sidrach, Misach, Abdenago, iussione Regis Babylonis missos in caminum ignis servasti, tu clementissime præsta ut si quis innocens in hanc aquam

S f ij

ferentem manum mittat, sicut tres pueros supradictos de camino ignis eripulisti, & Sufannam de falso crimine liberaſti, ita Domine manum illius ſalvā & allēſam perducas. At ſi quis culpabilis, incaffante diabolo cor induratum, præſumpferit manum mittere, tua juſtiſſima pietas hoc declarare dignetur, ut in ejus corpore tua virtus manifeſtetur, & anima illius per penitentiam ſalvetur.

Deus judex juſtus, qui auctor pacis es, & judicas æquitatem, te ſuppliciter roga-

mus ut hoc ferrum ordinatum ad juſtam examinationem cujuſlibet dubietatis faciendam benedicere † & ſanctificare digneris, ita ut ſi innocens de prænominata cauſa, unde purgatio quaerenda eſt, hoc ignitum in manus acceperit, illæſus adpareat, & culpabilis atque reus, juſtiſſima ſit ad hoc virtus tua in eo cum virtute declarandum: quatenus juſtiæ non domine- tur iniquitas, ſed ſubdatur falſitas æquitati, per Dominum noſtrum &c.

Incipit Exorcismus aquæ ad judicium Dei demonſtrandum.

Ex Ordine Dunſtani Archiepiſcopi Dorobernenſis.

III. **P** *Eractis coram ſacerdote trium dierum jejuniis, cum homines vis mittere ad judicium aquæ frigide ob probationem, ita facere debes. Accipe illos homines quos vis mittere in aquam, & duc eos in Eccleſiam, & coram omnibus illis cantet Presbyter Miſſam, & faciat eos ad ipſam Miſſam offerre. Cum autem ad communionem venerint, antequam communicent, interroget eos ſacerdos cum adjuratione & dicat. Adjuro vos ill. & ill. per Patrem & Filium & Spiritum ſanctum, & per veſtram Chriſtianitatem quam ſuſcepisti, & per unigenitum Dei filium, & per ſanctam Trinitatem, & per ſanctum evangelium, & per iſtas ſanctas reliquias quæ in iſta Eccleſia ſunt, & per illud baptiſmum quo vos ſacerdos regeneravit, ut non præſumatis ullo modo communicare neque accedere ad altare ſi hoc feciſtis aut conſenſiſtis, aut ſcitis quis hoc egerit. Si autem tacerint, & nulli hoc dixerint, accedat ſacerdos ad altare & communicet. Poſtea verò communicet illos quos vult in aquam mittere. Cum autem communicaverint, dicat ſacerdos ante altare per ſingulos: Corpus hoc & ſanguis Domini noſtri Ieſu Chriſti ſit tibi ad probationem hodie.*

Incipit Miſſa judicij.

Antiphona. Juſtus es Domine, & rectum judicium tuum, fac cum ſervo tuo ſecundum miſericordiam tuam. *Pſalm.* Beati immaculati.

ORATIO.

Abſolve quæſumus Domine tuorum delicta famulorum, ut à peccatorum ſuorum nexibus, quæ pro ſua fragilitate contraxerunt, tua benignitate liberentur, & in hoc judicio prout meruerunt, tua juſtitia præveniente, ad veritatis cenſuram

pervenire mereantur. Per Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum filium tuum.

Leſtio libri Levitici.

In diebus illis locutus eſt Dominus ad Moylem dicens: Ego ſum Dominus Deus veſter. Non faciatis furtum, non mentiamini, nec decipiat unusquiſque proximum ſuum. Non perjures in nomine meo, nec polluas nomen Dei tui. Ego Dominus. Non facias calumniam proximo tuo, nec vi opprimas eum. Non moretur opus mercenarij tui apud te uſque mane. Non maledicas ſurdo, nec coram cæco ponas offendiculum. Sed timebis Dominum Deum tuum, quia ego ſum Dominus, dicit Dominus omnipotens.

Item alia Leſtio epistolæ beati Pauli Apoſtoli ad Ephesios.

Fratres, Renovamini ſpiritu mentis veſtræ, & induite novum hominem qui ſecundum Deum creatus eſt in juſtitia & ſanctitate veritatis. Propter quod dependentes mendacium, loquimini veritatem unusquiſque cum proximo ſuo, quoniam ſumus invicem membra. Irascimini, & nolite peccare. Sol non occidat ſuper iracundiam veſtram. Nolite locum dare diabolo. Qui furabatur, jam non furetur. Magis autem laboret operando manibus ſuis quod bonum eſt, ut habeat unde tribuat neceſſitatem patienti.

Graduale. Propitius eſto Domine peccatis noſtris, ne quando dicant gentes, Vbi eſt Deus eorum. *Versus.* Adjuva nos Deus ſalutaris noſter, & propter honorem nominis tui Domine libera nos. *Alleluia.* Deus judex juſtus, fortis, & patiens, numquid irascetur per ſingulos dies.